

קרח ג

ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתם, בכורי כל אשר בארצם אשר יביאו לה' לך יהי"י" (ועד"ז ביי די אנדערע זאכן וואס כהנים באקומען¹¹, ווי דער פסוק פירט אויס (נאכאמאל) ביים סוף — כללה"י) פון דער פרשה: „כל תרומת הקדשים אשר ירימו בני ישראל לה' נתתי לך גוי"י" — וכלשון הש"ס¹² „מתנות כהונה (ד)כי קא זכו משלחן גבוה קא זכו"י¹⁴.

משא"כ בנוגע די מעשרות וואס לויים באקומען זאגט די תורה¹⁵, אז דאס איז „חלק עבדכם" אשר הם עובדים את עבודת אהל מועד" און ניט באופן אז „משלחן גבוה קא זכו"י¹⁷.

א. אין סוף פון דער פרשה, וואו די תורה רעכנט אויס די מתנות כהונה וואס מ'גיט צו די כהנים¹⁸, שטייט נאכ-דעם אין פסוק: „ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל וחלק לא יהי לך בתוכם אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל".

דערנאך — הויבט זיך אן א באזונ-דער פרשה¹⁹ „ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל לנחלה גוי" און אין די פסוקים בנוגע ללויים שטייט ניט דער לשון „אני חלקך ונחלתך", עס שטייט נאר „בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה". דער טעם, לכאורה, פארוואס רש"י שטעלט זיך ניט אפ אויף דעם חילוק צווישן די פסוקים הנ"ל איז, ווייל דאס איז מובן מעצמו, ע"פ פשוטו של מקרא:

פון תוכן הכתובים בפרשתנו איז קלאר, אז מתנות כהונה זיינען ענינים וואס בעצם באלאנגען זיי „לה" און דער אויבערשטער גיט זיי צו די כהנים — ווי עס שטייט גלייך בתחילת הפרשה „ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי לכל . . . לך נתתם גוי". און ס'איז מפורש אין די פסוקים, אז ניט נאר קדשי קדשים וואס די כהנים באקומען, נאר אויך קק"ל, און אויך „כל חלב יצהר גוי

(9) שם. יב"ג.

(10) ראה פרש"י שם, ט: אשר ישיבו לי — זה גזל הגר. ובפרש"י נשא (ה, ח). קנאו השם ונתנו לכהן.

(11) ראה פרש"י שם, יט.

(12) שם.

(13) ב"ק יג. רע"א. שם יב, ב. ושי"נ.

(14) וראה רמב"ם הל' תרומות (פ"ב ה"ט) לגבי תרומות (וראה גם יד רמ"ה סנהדרין ק"ב, א). ובספרי פרשתנו (יח, כא) „כל מצות כהונה קנאו לשם (השם) ונתנו לכהונה כו". ושם לפניו (שם, כ) „על שולחני אתה אוכל ועל שולחני אתה שותה וכה"א כו". וראה שו"ת הרשב"א (ח"א סי"ח) ועוד, דאין מברכין על מתיב משום דמשולחן גבוה קא זכו. וראה לקו"ש ח"ח ע' 223 ואילך. ושי"נ.

(15) פרשתנו שם, כא.

(16) שעובדים במקום בניי, כי „נתונים המה לו מאת בניי" לתכלית זו (במדבר ג, ח"ט). וראה לקמן ס"ה.

(17) וראה גם פרש"י שהובא לקמן ס"ה. וכ"ה לדעת ר' יאשי בספרי שם, דכ"ז מתנות כהונה קנאו השם ונתנו לכהונה וזו (בלויים) חלק עבדכם. ולר' יונתן גם בלויים קנאו השם ונתנה ללויים — ראה מפרשי הספרי — רבינו הלל, תולדות אדם, ספרי דבי רב. וראה הערה 61.

(1) יח, ח ואילך.

(2) שם, כ.

(3) שם, כא (ואילך).

(4) שם, כג, כד.

(5) וכמ"ש באוה"ח ע"פ — שם, כד.

(6) שם, ח.

(7) שם, ט"ז.

(8) שם, יא (ובפרש"י שם), טו, ועוד.

ב. מען דארף אבער פארשטיין דעם המשך וסיום הכתוב בשייכות צו כהנים „אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל“ [ולאידך, בנוגע די לויים שטייט אין פסוק (צוויי מאל) א פארקערטע הדגשה: „בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה“].

דער אור החיים²² איז מסביר אז מיט „אני חלקך ונחלתך גו“ איז כוונת הכתוב צו זאגן — דאס וואס איז „מיוחד לי“; „אני נחלתך“ איז עס „בתוך בני ישראל“ — „שאין לך דבר בעם ישראל שאין להקב"ה חלק עמהם ונטלו הכהן כתבוואת הארץ בפירות האילן בלחם בבשר ביין בשמן ושאר הכ"ד מתנות“.

דאס איז אבער דורש ביאור נוסף: וואס איז נוגע דא די הדגשה אז די מתנות כהונה זיינען „בתוך בני ישראל“? אדרבה, די מתנות כהונה בפרשתנו איז דאך עיקר תוכנו, אז זיי זיינען זאכן וואס דער אויבערשטער גיט²³ צו די כהנים: און דאס איז דאך דער טעם אויף דער סמיכות פון פרשת מתנות כהונה צו מח-לוקת קרח, להשיענו אז דער אויבער-שטער האט געגעבן „כ"ד מתנות כהונה בברית מלח עולם“²⁴ — וואס איז נוגע דא די הוספה אז דאס איז „בתוך בני“?

ג. אויך דארף מען פארשטיין: אין פ' עקב, וואו עס רעדט זיך וועגן גאנץ שבט לוי — „בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי גו“²⁵ — שטייט אין פסוק²⁶ „על כן לא ה' ללוי חלק ונחלה עם אחיו ה' הוא נחלתו“, אז אויך ביי לויים איז

און דאס וואס דער פסוק²⁷ זאגט: כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה תרומה נתתי ללוים לנחלה, י"ל אז ס'איז פארשטאנדיק פון פרש"י — „הכתוב קראו תרומה עד שיפריש ממנו תרומת מעשר“ — אז דאס וואס די תורה רופט עס אז „אשר ירימו לה תרומה“ איז נישט מצד דעם מעשר גופא, נאר צוליב דעם חלק פון „תרומת מעשר“ וואס געפינט זיך (נאך) אינעם מעשר, וועלכן מ'דארף געבן צום כהן.

ועפ"ז איז אויך פארשטאנדיק אז דער לשון הכתוב²⁸ „ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישאל לנחלה חלק עבודתם גו“, מיינט נישט צו זאגן אז די עצם נתינה קומט (פון דעם וואס אידן גיבן דעם אויבערשטן ובמילא איז דערנאך) „משולחן גבוה (קא זכו)“, נאר „נתתי . . . לנחלה“ צו די לויים — די נתינה צו די לויים איז מלכתחילה באופן של „נחלה“, ווי עס שטייט אויך אין די שפעטער-דיקע פסוקים²⁹ „נתתי ללוים לנחלה“, „כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם“.

און דעריבער זעט מען, אז בנוגע לכהנים שטייט „אני חלקך ונחלתך“, זיי באקומען דעם אויבערשטנס חלק ונחלה — משא"כ ביי די לויים שטייט נישט „אני חלקך ונחלתך“ — דאס וואס זיי בא-קומען איז נישט אלס „חלק ה'“³⁰, נאר ווי א טייל וואס אידן שידן אפ, „חלק עבו-דתם“ (כנ"ל). און ווי עס שטייט אויך שפעטער אין פסוק³¹ „ואכלתם אותו בכל מקום אתם וביתכם כי שכר הוא לכם חלק עבודתכם באהל מועד“.

(22) בפסוק כ.

(23) וא"כ „בתוך בני“ הי"ז מיעוטא, וכאילו כתוב „אף שהם בתוך בני“.

(24) ל' רש"י בתחלת הענין — שם, ח.

(25) י. ח.

(26) שם, ט.

(18) שם, כד.

(19) שם, שם, כו.

(20) ל' האוה"ח שבהערה 5.

(21) שם, לא ובאוה"ח שם.

פרשיות שטייען ענינים בשייכות צו לויים: בפ' עקב — „לשאת את ארון ברית ה'“, טייטשט רש"י „הלוים“, ובפ' שופטים „אשי ה' ונחלתו יאכלון“ — אלו קדשי הגבול תרומות ומעשרות] — איז מובן, אז כאטש בעיקרו ווערן דא גע- מיינט די כהנים, זיינען אבער אין דעם כלול אויך לויים.

וצריך ביאור: וואס איז דער טעם החילוק והשינוי וואס איז מודגש אין די פסוקים בפרשתנו, אז ביי כהנים שטייט „אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל“ משא"כ בנוגע הלוים?

ד. נאך אז ענין הצריך ביאור: דער רמב"ם — אין דרך (און לויט) ההלכה — איז מפרש אז די פסוקים בפרשתנו און אין פ' שופטים באציען זיך צו גאנץ שבט לוי. וז"ל: כל שבט לוי מזהרין שלא ינחלו בארץ כנען כו' שנאמר לא יהי לכהנים הלוים כל שבט לוי. . . בארצם לא תנחל כו', ובהמשך לזה זאגט ער³¹ „ולמה לא זכה לוי בנחלת א"י כו' מפני שהובדל כו' והוא ב"ה זוכה להם שנאמר אני חלקך ונחלתך“.

ס'איז טאקע פשוט, אז מ'קען ניט פרעגן אויפן רמב"ם פון פשטות הכתובים, אבער דאך איז יש לעיין, וואס איז דער חילוק צווישן דעת רש"י (לויט פשטות הכתובים) און דעת הרמב"ם (וע"פ הלכה).

ה. ויש לומר ההסברה בזה, בהקדם — אז דער חילוק צווישן כהנים און לויים, קען מען לערנען אויף צוויי אופנים:

(א) ביידע סיי לויים און סיי כהנים, טיילן זיך אויס (זיינען העכער) פון אלע

„ה' הוא נחלתו“, און ווי רש"י טייטשט „נוטל פרס מזומן מבית המלך“. און אזוי שטייט אויך אין פ' שופטים³² „ה' הוא נחלתו“ בנוגע „כהנים הלוים כל שבט לוי“³³.

לויט פרש"י יש לומר, אז די פסוקים (סיי אין פ' עקב און סיי אין פ' שופטים) ריידן וועגן כהנים: אויפן פסוק „על כן לא יהי ללוי חלק ונחלה עם אחיו“ איז רש"י מפרש „לפי שהובדלו לעבודת מזבח ואינן פנויין לחרוש ולזרוע“, וואס „הובדלו לעבודת מזבח“ איז אן ענין וואס איז שייך צו כהנים. ועד"ז בפ' שופטים, איז התחלת הכתוב „לא יהי לכהנים הלוים“ מיינט לויט פרש"י „הכהנים שיצאו משבט לוי“.

(ווי ער טייטשט אפ מיט עטלעכע פסוקים פריער³⁴, וואס פון דעם איז פארשטאנדיק, אז דער לשון „הכהנים הלוים“ וואס שטייט אין די אלע אנ- דערע ערטער, מיינט אויך „הכהנים שיצאו משבט לוי“, און רש"י דארף עס ניט מפרש זיין נאכאמאל).

און דער המשך הלשון „כל שבט לוי“ איז רש"י מפרש: „בין תמימין בין בעלי מומין“, ד.ה. דער פסוק איז דא ניט כולל גאנץ שבט לוי, נאר „בין תמימין בין בעלי מומין“ צווישן די כהנים.

און ווי דער תרגום יונתן טייטשט בפ' שופטים³⁵, אז די פסוקים רעדן וועגן כהנים.

אבער פון דעם וואס די תורה זאגט דאך אין ביידע ערטער דעם לשון „שבט לוי“ — „בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי“, „כל שבט לוי“ [און אין ביידע

(27) ית. ב.

(28) שם. א.

(29) ית. ט.

(30) ית. א"ב.

(31) הל' שמיטה ויובל פי"ג ה"י.

(32) שם ה"ב.

משא"כ לויים זיינען ניט אין דעם גדר פון משקתי ה' באופן ישר, נאך ושרתו אוחו", "מסייעין"⁴⁰ להכהנים — "זו היא השירות"⁴¹. נאכמער: אלע זייערע עבודות אין משכן, אויך די וואס בגלוי האט מען ניט געזען ווי זיי זיינען א סיוע להכהנים, ווערן גערופן "משמרת בני ישראל"⁴², ופרשיי "שכולן היו זקוקין לצרכי המקדש אלא שהלויים באים חתתיהם בשליחותם לפיכך לוקחים מהם המעשרות בשכרן" — זיי זיינען געווען ע"ד ווי געדונגענע שלוחים פון בני ישראל⁴³.

בסגנון אחר: לויט פרשיי בפשוטו של מקרא קומט אויס, אז די כהנים האט דער אויבערשטער מבדיל געווען באופן אז ער האט זיי באשטימט פאר זיינע משרתים: לויים האט דער אויבער-שטער אויסגעטיילט אויף דעם אז אידן זאלן זיי דינגען — "שהיו ישראל שוכרין אותן לשירות שלי"⁴⁴.

דער רמב"ם אבער זאגט אין הל' כלי המקדש⁴⁵, "זרע לוי כולו מובדל לעבודת המקדש שנאמר"⁴⁶ בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי, דערנאך, אין א באזונדער פרק, זאגט דער רמב"ם⁴⁷ "הכהנים הובדלו מכלל הלויים לעבודת הקרבנות שנאמר"⁴⁸ ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים". ד.ה. אז שיטת הרמב"ם איז ווי דער ערשטער אופן הנ"ל: די זעלבע

אידן אין איין דעמזעלבן אופן בכללות — זיי זיינען מובדל ומופרש פון כלל ישראל, נאך אין דעם גופא זיינען כהנים מער מובדל לה' ווי די לויים.

(ב) כהנים און לויים זיינען צוויי באזונדערע גדרים אין דער הבדלה לה'.

און די הסברה בזה:

די אויסגעטיילטקייט פון די כהנים איז געזאגט געווארן בר"פ תצוהי⁴⁹, "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך גוי" צוזאמען ובהמשך מיט מלאכת המשכן: משא"כ דאס וואס די לויים זיינען מובדל לעבודת המשכן שטייט אין דער תורה צום ערשטן מאל אין פ' במדבר⁵⁰, נאך הקמת המשכן, און אויך — דער ציווי איז געווען⁵¹: הקרב את מטה לוי והעמדת אותו לפני אהרן הכהן ושרתו אותו⁵².

קומט אויס, אז לויט פשטות הכתובים איז פאראן א חילוק עיקרי אין דעם גדר השירות צווישן כהנים און לויים:

כהנים, וואס לשון כהונה איז שירות⁵³, זיינען אויסגעקליבן געווארן אלס משרתים פון אויבערשטן אין משכן, "לכהנו ליה"⁵⁴; "לקדשו לכהנו ליה"⁵⁵.

(33) כח, א.

(34) א, נ ואילך. ג, ו ואילך.

(35) ג, ו.

(36) משא"כ הפסוקים שלפניו (שם א, נ ואילך) אינם הפרשה דעבודת הלויים כ"א פרט במנין הלויים, כהתחלת הפרשה (א, מט) "אך את מטה לוי לא תפקד ואת ראשם גוי", ולהעיר דגם הציוויים שנאמרו שם מדיבר (בעיקר) ע"ד נשיאת המשכן, הורדת והקמת המשכן, חניית הלויים סביב לאהל מועד, ש"ז הוי רק במשכן ולא מצות לדורות.

(37) רשיי תצוה כח, ג. וראה פרשיי ויגש מז, כב. וראה לקו"ש ח"ח ע' 19 ואילך.

(38) תצוה שם, א"ד.

(39) תצוה שם, ג.

(40) רשיי במדבר ג, ו.

(41) שם, ח.

(42) וראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 12 ואילך שזהו ב' ענינים בעבודת הלויים, עבודה החיובית ועבודה בשמירה — שלילית. ע"ש בארוכה.

(43) רשיי במדבר שם, יב.

(44) רפ"ג.

(45) רפ"ד.

(46) דה"א כג, יג.

וואס „זרע לוי (איז) כולו מובדל לעבודת המקדש“ בכלל, און „הכהנים הובדלו מכלל הלויים לעבודת הקרבנות“.

ז. דערפון איז פארשטאנדיק בפרשתנו, אז נאך דער מחלוקת קרח, ווען ס'איז געווען אן ערער על הכהונה⁴⁹ און ס'האט געדארפט ווידער איינגעשטעלט ווערן דער סדר הכהונה והלוי, איז אין דעם אויך פאראן א חילוק בין שיטת רש"י והרמב"ם:

לדעת רש"י (בפשוטו של מקרא), איז דאס איינגעשטעלט געווארן אין זעלבן אופן ווי פריער: צו די כהנים איז געווען די אזהרה „אתה ובניך ג' תשא את עון כהונתכם“ (שאינה מסורה ללויים, ותזהירו הלויים השוגגים שלא יגעו אליכם בעבודתכם), און בנוגע די לויים — „וגם את אחיך מטה לוי... הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך“⁵² (ועד"ז) ווערן אין די פסוקים בהמשך הפרשה אויסגערעכנט בפרטיות די חילוקי עבודות פון די כהנים און די לויים, אז „אל כלי הקודש ואל המזבח לא יקרבו ולא ימותו גם הם גם אתם“ נאך „ונלוו (הלויים) עליך“⁵³.

משא"כ לדעת הרמב"ם לערנט מען אפ פון די פסוקים אז „כשם שהלויים

הבדלה בא כידון, דער חילוק איז נאך צי לעבודת המקדש, אדער לעבודת הקרבנות.

ו. ע"פ זה, איז דער חילוק צווישן דעת רש"י (בפשוטו) מיט דעת הרמב"ם בספרו היד (להלכה) — בשתיים:

א) לדעת רש"י איז אין תורה פאראן א באזונדער הבדלה והקרבה לה' פון כהנים מחוץ בני ישראל — ניט פאר-בונדן מיט זייער הבדלה אלס שבט לוי; משא"כ לדעת הרמב"ם (בהלכה) איז פריער דא די הבדלה כללית פון גאנצן שבט לוי (כולל די כהנים) און (דערנאך — אין דעם גופא) „הכהנים הובדלו מכלל הלויים“⁴⁷.

ב) לדעת רש"י זיינען עס צוויי בא-זונדערע גדרים (סוגים) אין שירות: ביי א כהן איז דער ענין השירות א דבר עצמי (אין עס), דאס איז שמו — „כהן“ לשון שירות און — שירות לה'; ביי א לוי אבער איז זיין שירות ניט (דירעקט) לה', נאך שירות וטפל (וילוו אליך) צו כהנים, און — דער שירות שבו איז ניט אן ענין עצמי, נאך ער איז א מענש וואס מ'האט אים געדונגען.

משא"כ לדעת הרמב"ם זיינען ביידע אין דעם זעלבן כללות'דיקן גדר פון שירות⁴⁸, און דער חילוק ביניהם איז נאך

משום זלוול תורתו כיון שאינו משרת את הכהנים דרך חק ומשפט כהונה אלא מתכוין להוסיף קדושה כו'.

(49) בכללות החילוק בין כהן ולוי — ראה בסגנון אחר לקו"ש ח"ח ע' 192 ואילך. ח"ט ע' 316 ואילך. ועוד.

(50) לשון רש"י פרשתנו יח, ת.

(51) זה על הכהן לעשות.

(52) יח, איב ובפרש"י.

(53) גיד. ע"ש בפרש"י.

(54) שם פ"ג ה"י.

(47) להעיר מהשק"ט האם יש בכהן מקדושת לוי. ולבאורה י"ל שזה שייך לפלוגתת רש"י והרמב"ם שבפנים. וראה חקרי לב א"ח סי' לה. ולקמן בפנים. ואכ"מ.

ולהעיר מצפ"ע מהד"ת בסופה (ע' 182) ובכ"מ, שמבאר דפליגי גמ' דידן וירושלמי אם כהן שנעשה חלל אם יש עליו שם לוי. וראה צפ"ע עה"ת פרשתנו יח, כא. וש"נ.

(48) ולהעיר משובע אדה"ז א"ח סקכ"ה סי' (וש"נ) דמה שנוהגים שהלוי יצוק מים על ידי הכהנים כדי שהכהנים יוסיפו קדושה על קדושתם. וראה שם ס"א בלוי ת"ח וכהן ע"ה, ואין בזה איסור

ח. ועפ"ז מובן אז לשיטתייהו אזלי אין דעם המשך הפרשה פון מתנות כהונה, וואו די תורה פירט אויס בנוגע כהונה אז דאס איז „ברית מלח עולם“: לדעת רש"י (בפשוט"מ) איז דער ענין „אני חלקך ונחלתך“ געזאגט געווארן נאך צו כהנים, ווארום היות אז ענינם איז שירות לה', דערפאר איז בהתאם לזה אויך ביי די מתנות, זיי באקומען דאס אינעם אופן פון „אני חלקך גר" — „משלחן גבוה קא זכו“.

משא"כ די לויים, וועלכע זיינען אין גדר פון (ניט „משרתי ה'“ ממש, נאך) „וילוו עליך וישרתוך“ און שלוחים מאת בני, דערפאר זיינען אויך זייערע מתנות אין סוג פון (ניט „אני חלקך ונחלתך“ נאך) מעשר „חלף עבודתם“.

לדעת הרמב"ם אבער, אז כהנים און לויים זיינען ביידע צוזאמען מובדל לעבודה — מלכתחילה איז „זרע לוי כולו מובדל“ (און דערנאך ערשט „הכהנים הובדלו מכלל הלויים“) —

— אויך די לויים זיינען אין גדר פון שירות לה', ובמילא זיינען אויך זיי נכלל אין „אני חלקך ונחלתך“.

ט. עפ"ז איז אויך מובן בנוגע צו די פרשיות אין משנה תורה (בפ' עקב און שופטים), אז דער חילוק צווישן רש"י און דעם רמב"ם, איז בהתאם לפירושם פריער:

(61) להעיר דגם להדיעות ע"ד ההלכה דגם בכהנים הוי „חלף עבודתם“ (ראה אור זרוע ח"א סק"ג. ועוד) — שאני כהנים מלויים, דכלויים ה"ז מה שישראל שוכרים אותם ונותנים להם מעשר חלף עבודתם, כלשון רש"י בפ' כמדבר (כנ"ל בפנים ס"ה); משא"כ בכהנים ה"ז מה שהקב"ה נותן להם חלף עבודתם לה'. וראה לשון רש"י ערכין לד, א ד"ה הכא כרשותו. וראה יד אפרים י"ד ס"א ס"ט. שרית בית יצחק ס"ג אות יד. ועוד. ואכ"מ.

מוזהרין שלא לעבוד עבודת הכהנים“ כך הכהנים מוזהרין שלא לעבוד עבודת הלויים שנאמר“ גם הם גם אתם“. ווארום כאטש די כהנים זיינען לכת-חילה געווארן אויסגעטיילט צוזאמען מיטן גאנצן שבט לוי, וויבאלד אבער אז מ'האט זיי מבדיל געווען בהבדלה מיר-חדת אויך פון כלל הלויים, טארן זיי ניט טאן עבודת הלויים.

[דאס איז אבער נאך לדעת הרמב"ם אז ביידע זיינען א גדר שירות; משא"כ לדעת רש"י (בפשוט"מ) י"ל אז מען גע-פינט ניט אז כהנים זאלן זיין מוזהר לעבוד עבודת הלויים⁵⁵, ווייל דאס איז ניט אין דעם גדר, דער שם שירות ביי לויים איז לגמרי אן אנדער גדר (וע"ד לשון הגמרא⁵⁶ „דלאו מינה“ לא מחריב בה⁶⁰)].

(55) וי"ל שיש חילוק עקרי בין אזהרה זו לאזהרה שוער שלא ישיר כו' בלויים גופא (ערכין יא, ב. ספרי פרשתנו יח, יג. רמב"ם שם פ"ג ה"י) — ומהם: א) עבודות דכהנים או דלויים — אחד בעבודת הב' זר (ואולי י"ל דעדין הוא הישראל שבמעמד) — משא"כ שוער ומשורר דרק אסור (לא מטעם זרות). ב) החפצא אחרת — מקדש או קרבן. ועוד. ולהעיר מצפעי' (המלוקט) על ס' עבודה שם. ואכ"מ.

(56) פרשתנו שם, ד.

(57) וראה חקרי לב שם בתחלתו.

(58) זכחים ג, א ובפרש"י שם, שם, ב.

(59) משא"כ בשוער ומשורר (הערה 55) את"ל

דגם עפשו"מ — אסור.

(60) להעיר (ע"ד ההלכה) ממנ"ח (מצוה שפט) דאזהרה זו שלא יתעסקו הלויים בעבודת כהנים וכו' להיפך „אינו רק בשני המשפחות כהנים ולויים כו' אבל ישראלים אינם בכלל באזהרה זו וישראל ששורר או שוער לא מצינו איסור כללי. וצ"ע הרי ישראל ששורר או שוער ה"ה זר ובמיתה וכו', ובמפורש בערכין שם (ובפרש"י שם).

(*) ולהעיר מהשקו"ט במנ"ח מצוה שפט (הובא לקמן הערה 60).

דעם ערשטן פסוק אז „לעמוד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו" מיינט „נשיאת כפים“, ניט זייער שירות ועבודה במקדש וועלכע איז עיקר ענינם.

און דעם צווייטן פסוק „על כן לא הי' ללוי חלק ונחלה עם אחיו ה' הוא נחלתו כאשר דבר ה' איז רש"י מפרש, אז דאס איז אן ענין בפ"ע: „לפי שהובדלו לעבודת מזבח“, וואס דאס איז דער עיקר שירות פון כהונה — און דער פאר ווערט דא געזאגט: ה' הוא נחלתו“ — „נטל פרס מזמן מבית המלך“.

י"ד. ע"פ כל זה יש לכאור לפרש"י דעם חילוק צווישן כהנים ולויים שבפרשתנו, וואס ביי כהנים שטייט „אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל“, משא"כ ביי לויים שטייט (הפכו, לכאורה) „בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה“ — אין דעם באשטייט דער חילוק צווישן די נחלה פון די כהנים און די נחלה פון די לויים:

די נחלה פון די כהנים איז „בתוך בני ישראל“ — צוזאמען (אין דעם זעלבן אופן) ווי אידן האבן א נחלה: כשם ווי דער אויבערשטער האט געגעבן אידן, צו אידן א נחלה — ארץ ישראל, עד"ז האט דער אויבערשטער געגעבן א חלק

לדעת הרמב"ם, זיינען אויך די לויים נכלל אין דער פרשה פון „בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי" שבפ' עקב, און „לא יהי' לכהנים הלויים כל שבט לוי" שבפ' שופטים⁶², ווארום די הבדלה לה' איז כולל דעם גאנצן שבט לוי.

אבער לויט פרש"י (בפשוטו של מקרא), וויבאלד אז במקומו (אין פי' במדבר און בפרשתנו) איז קלאר (בפש"מ) אז ס'איז א חילוק צווישן דעם גדר שירות פון כהנים און לויים, איז ניט מסתבר אז (אין די פסוקים הנ"ל: „בעת ההיא גר" און „לא יהי' לכהנים גר“) אין משנה תורה (וואס כשמו כן הוא — ענינים וואס משה רבינו האט איבערגעזיגט צו אידן) — זאל תורה זאגן א נייעם גדר אין כהנים ולויים, לערנט רש"י אז דאס רעדט זיך באופן כללי, און „ה' הוא נחלתו" רעדט זיך בעיקר וועגן כהנים.

[ועוד י"ל, אז לויט רש"י זיינען די צוויי פסוקים בפ' עקב — באונדערע ענינים:

„בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי לשאת את ארון ברית ה' לעמוד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו עד היום הזה“ — דאס וואס די תורה איז מצרף צוזאמען די לויים וועלכע זיינען נושאי ארון ברית ה' און די כהנים — „לעמוד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו" איז ווייל דא רעדט זיך ניט וועגן עצם שירות פון די כהנים, ומהאי טעמא יומתק⁶³ פרש"י אין

(64) שמוה פרש"י העתיק בהד"ה לא רק התיבות „ולברך בשמו" אלא גם „לעמוד לפני ה' לשרתו" משמע, דמפרש גם תיבות אלו על נשיאת כפים (או, דהעיקר כאן הוא נשיאת כפים), ועצ"ע.

(65) אלא די"ל, שמכיון שעל הלויים נאמר „ושרתו אותו" שהם מסייעים להכהנים — בעבודת המזבח, לכן בכללות הרי גם הלויים נכללים בפסוק הב' „ע"כ לא הי' ללוי גר ה' הוא נחלתו". אלא שהכתוב מסיים „כאשר דבר ה' לוי, והכוונה לכאורה להפסוק שבפרשתנו בנוגע לכהנים. וצ"ע למה לא פירש זה רש"י על פסוק זה (בפ' עקב), כ"א לאחר זה בפ' שופטים יח, ב (בסופו).

(62) ראה רמב"ם שם הי"ב (מערכין יא, א) שנאמר (שופטים יח, ז) ושרת בשם ה' אלקיו ככל אחיו הלויים, אי זהו שירות שהוא בשם ה' הוי אומר זו שירה. אבל בפרש"י שופטים שם (ו"ז) מספרי עה"פ דקאי על כהן ולא לוי ד"צא: לויים שאין ראויין לשירות.

(63) אע"פ שבלאה"כ מוכרח מדכתיב „ולברך בשמו". אבל ראה הערה הבאה.

בזמן הזה איז פאראן א מעלה אין א לוי לגבי כהן.

ויש לומר ע"פ הנ"ל: לוי איז מלשון ילווה, התקשרות והתחברות⁶⁶ — דב"קות בה"י. לאידך גיסא זאגט מען „וילוו עליך וישרתוך“, אז זיי זיינען משרתים צו די כהנים ומסייעים שלהם, ועד"ז — שלוחים פון די בני ישראל לשרת.

ולכאורה ווי שטימען די צוויי ענינים — וויבאלד זייער ענין איז התקשרות והתחברות לה' וואלטן זיי דאך גע-דארפט זיין ווי כהנים, משרתי ה', לקדשו לי, נתקדש קדש קדשים?

נאך דער ביאור אין דעם — אז היא הנותנת: דער אמיתית הענין פון עבודת השם איז ווען מ'איז קיין מציאות ניט בפ"ע כלל וכלל.

בני ישראל וועלכע האבן א נחלה וואס איז זיי געגעבן געווארן פון אויבערשטן, ועד"ז די כהנים אויף וועמען מ'זאגט „אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל“, זיינען זיי אלע משרתי אל, וואס דאס אלעס גופא מיינט אז זיי זיינען איז א געוויסן גדר פון מציאות: משא"כ לויים⁶⁷ פילן זיך כלל וכלל ניט ווי א מציאות (בפני עצמם), אפילו ניט אלס א מציאות דקדושה, זיי זיינען אפילו ניט קיין מציאות דמשרתים פון אויבערשטן (נאך מסייעים צו די כהנים (אז דער צווייטער זאל קענען טאן זיין שירות), און געדונגענע שלוחים פון די אידן) — און דוקא אין דער עבודה,

ונחלה צו די כהנים „כל תרומות הקדשים אשר ירימו בני ישראל לה“⁶⁸;

משא"כ די לויים האבן ניט באקומען א נחלה (באופן ישר) פון דעם אויבערשטן — ווי די אידן האבן באקומען א נחלה, ארץ ישראל — נאך דער אויבערשטער האט געהייסן אז אידן זאלן געבן בני לוי שכר, „חלק עבודתם“. און דאס איז די תורה מדגיש, אז „ובתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה“ — זייער נחלה איז ניט צוזאמען (און אין דעם אופן) ווי אידן האבן א נחלה⁶⁹.

יא. מ"ינה של תורה אין פירוש רש"י:

דער רמב"ם זאגט⁷⁰: לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש כו' אשר נדבה רוחו כו' לעמוד לפני ה' כו' הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהי ה' חלקו ונחלתו.

דערפון איז מוכן אויך לדעת רש"י אין דעם גדר פון כהן ולוי, אז ביי כאו"א בעבודה רוחנית איז פאראן סיי די דרגא פון כהן און סיי די דרגא פון לוי. און וויבאלד אז לעתיד לבא וועלן די לויים ווערן כהנים, לויים וועלן זיין העכער פון כהנים⁷¹, איז פארשטאנדיק אז אויך

66 פרשתנו יח, יט.

67 וגם המ"ח ערים שניתנו ללויים — ע"פ פשוטו של מקרא אינן נחלה להם בתוך בני, כ"א כלשון הכתוב (מסעי לה, ב-ג) ונתנו ללויים מנחלת אחוזת ערים לשבח גר והיו הערים... לשבח (ראה אזה"ח שם). וראה רמב"ן פרשתנו בסופה.

ע"ד ההלכה — ראה ירושלמי מע"ש פ"ה ה"ט. ובארוכה לקו"ש חכ"ה ע' 93 ואילך. וש"נ.

68 בסוף הל' שמיטה ויובל. וראה לקו"ש ח"ח ע' 345 ואילך. ח"ח ע' 194. וש"נ.

69 תניא פ"ג, מ"לית להאריז"ל (יחזקאל). וראה בארוכה לקו"ש פרשתנו נד, סע"ב ואילך.

70 כמ"ש בפ' ויצא (כט, לד).

71 ראה תו"א ויחי מה, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

72 ראה תו"א בשלח סב, ג.

ביטול לגמריי, ווערט דער אמת'ער „לילה אישי אליי“, התקשרות והת-
חברות צווישן אידן מיטן אויבערשטן.

(משיחות ש"פ קרח תשמ"ה,
ש"פ נצו"י וכ"ט אלול תשד"מ)

73) ראה עדין לקו"ש חכ"ב (ע' 12 ואילך) —
שדוקא בנדבת העצים, שאינם חלק מהקרבן עצמו
רק הכשר קרבן (ובמילא אין להאדם ה"שביעת רצון"
שהוא פעל ה"ריח ניחוח לה", וכל פעולתו היא רק
שמסייע לאחר להקריב קרבנו) בא בגילוי יותר
הביטול ומסניף לה.

74) יצא שם.